

Eutypella stellulata

Stjärnnästing

Storsvampar, Sporsäcksvampar

Klass: Sordariomycetes, **Ordning:** Xylariales, **Familj:** Diatrypaceae, **Släkte:** *Eutypella*, **Art:** *Eutypella stellulata* - stjärnnästing (Fr.) Sacc. **Synonymer:** *Sphaeria stellulata* Fr., *Valsa stellulata* (Fr.) Fr.

Kännetecken

Fruktbäddarna hos denna sporsäcksvamp bildar rundat koniska kuddar som inte skjuter upp särskilt mycket över barkens yta. De har rundad omkrets, är 1--3 mm i diameter, innehåller 3--15 perithecier, och är regelbundet utplacerade eller ibland sammanflytande två och två. På ved är kuddarna mer variabla och svartfärgar ytan i små diffusa fläckar om 1--2 mm eller flyter samman till flera cm stora bildningar. Endostromat begränsas av en tydlig svart linje och substratet mellan perithecierna är starkt förändrat och gråbrunt. Perithecierna är klotformiga, ca 400 µm i diameter, och har lång hals. Peritheciehalsarna bildar grupper som är 0,5--2 mm i diameter. Varje peritheciehals är cylindrisk, har 3--5 djupa fårör, och är 150--250 µm i diameter. I ved är perithecierna ibland mer äggformiga och ihopträngda, mäter 200--400 × 400--500 µm och har kortare halsar som sticker ut en och en eller 2--3 tillsammans. Sporsäckarnas sporbärande del är 25--45 × 5--8 µm och skaftet 25--50 µm. Sporsäckarna har i toppen en apikalring som inte färgas blå i Melzers jodlösning. Sporerna är ljusgula, korbformiga och mäter 6,5--11 × 1,5--2 µm. Stjärnnästing kan förväxlas med till exempel önästing *Quaternaria dissepta* som också växer på alm, men denna har betydligt större sporer.

Utbredning och status

Stjärnnästing är en ganska vanlig art men minskar till följd av almsjukan. Den är funnen i lövskogar med alm i Skåne, Småland, på Öland, i Västergötland, Östergötland och Uppland. I övrigt är den känd i ett flertal länder av Europa.

Ekologi

Stjärnnästingens fruktbäddar hittas på grenar av alm *Ulmus glabra* med kvarsittande bark. Exemplar i god kondition kan hittas från senhöst till vår.

Hot

Arten hotas, liksom många andra almspecialister, av almsjukan. Läget för almen förvärras hela tiden och minskningen kommer troligen att pågå tills endast isolerade randbestånd finns kvar av större träd. Småträd kan överleva. Initialt ökade substrat-tillgången för almsvampar men substratet nyligen döda grenar av alm minskar nu.

Åtgärder

Stjärnnästing bör eftersökas i nordliga eller andra bestånd av alm som kan tänkas överleva almsjukan.

Litteratur

Rappaz, F. (1987): Taxonomie et nomenclature des Diatrypacees à asques octosporées. *Mycologia Helvetica* 2: 285-648.

Författare

Björn Nordén 2011.